

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10—K
pol leta . . . 5—
četr leta . . . 250—
posamezne številke po 20 h.

Za oznalila je plačati od enostolne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
" " dvakrat . . . 12 "
" " trikrat . . . 10 "
za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznalila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Na naslov c. kr. deželne vlade.

Slavno c. kr. deželno vlado pozivljemo, da prepreči terorizem, ki se izvaja od strani duhovščine nad učiteljstvom, če to prosi za kako službeno mesto. Slavna c. kr. vlada naj prepreči, da bi prihajala na učitelje-prosilce pisma take-le vsebine:

Spoštovani gospod učitelj!

Kakor sem izvedel, prosite za nadučiteljsko mesto v našem kraju. O Vašem političkem prepričanju se ne čujejo ravno povhalne izjave. Ker moram čuvati interes ljudstva, Vam moram odkrito povedati, da dobite zaprošeno učno mesto le pod sledetimi pogoji:

1. Da se za krajevne socialne razmere in zadeve sploh ne boste brigali.
2. Da torej pod temi pogoji ne boste sodelovali pri nobenem društvu, ki bi nasprotovalo mojem delu.
3. Da se tudi sami ne boste udeleževali prireditv, ki bi se mi zdele nasprotne mojim načelom.
4. Da sploh ne boste občevali z onimi ljudmi v kraju, ki so meni nasproti.
5. Da ne boste naročeni na časopise, ki so nasprotni našemu duhu.
6. Da tudi v šoli ne boste ukrepali kaj, kar bi mi ne bilo po volji.

7. Da boste redno zahajali v cerkev in se udeleževali tudi popoldanske službe božje.

Če ste voljni sprejeti tu navedene pogoje, potem prosim, da se mi pismeno zavežete jih iz polnjevati. Hkrati pa prosim mi blagovolite tudi naznaniti, če bi bili voljni morebiti sodelovati pri naših društvenih in prireditvah.

Le pod temi pogoji Vas budem priporočil na merodajnih mestih in boste službo tudi gotovo dobili. Če pa morebiti ne bi bili voljni sprejeti omenjenih pogojev, moram pa v interesu ljudstva nastopiti pri merodajnih faktorjih zoper Vas.

Z odličnim spoštovanjem

N. N. župnik.

* * *

Slavno c. kr. vlado pozivljemo, da v deželnem šolskem svetu napravi konec takemu terorizmu župnikov nad učiteljstvom in napravi njih protekejo v dež. šol. svetu nemogočo, ker je gnusna, nemoralna in protizakonita!

Pod takimi razmerami, kakor so zavladale sedaj na Kranjskem, se mora že vse nehati. Kaj pa je še sedaj c. kr. deželni šolski svet, ako že vsak posamezen župnik oddaja službe? Ali so postali pod deželnim predsednikom Schwarzem kranjski učitelji in učiteljice res že farovski hlapci in farovske dekle? Ali v naši ustavnih državih res ni več nobene sile, ki bi tej strahoviti prednost, domisljavosti in temu nekvalifikovanemu terorizmu napravila konec? Ali je postal pravica in postava vlačuga, ki jo sme ubijati vsak fanatični „božji namestnik“? Kaj in kdo ima danes na Kranjskem večjo veljavo: ali člen XIII. in XIV. državnega osnovnega zakona ali korumpirana banda Kranjskih klerikalcev? Mi se čudimo, da morebiti dostačni ljudje splošno sedeti v deželnem šolskem svetu Puste naj Schwarza in

njegove klerikalne zavezničke, naj sami lomijo zakone in teptajo pravico. Ti bodo tudi sami ječali, ko jih udari roka razljučene osvete!

Vsa slovenska javnost naj se dvigne in obsodi take nečuvane škandale!

Vera, politika in učiteljstvo.

(Konec.)

Ne smemo in ne moremo odobravati radikalne fanatične gonje našega klerikalizma. On sicer trdi, da je klerikalizem in učela cerkev eno in isto — a to je laž! Cerkev nas uči n. pr. Ne kradi! To pomenja: Ne kradi imetja, časti, poštenja in dobrega imena svojemu bližnjemu! Ako grešiš v tem oziru, moraš škodo poravnati, časti, poštenju in dobremu imenu dati zadoščenja drugače ni odpuščanja! Pa kaj vidimo dan na dan v našem klerikalnem časopisu? Osebne napade, preganjanja, obrekovanja, zasramovanja, ponizevanja, kar večkrat provzroča sramoto, gmotno škodo in pridejo dotični ob dobro ime in poštenje, to so etike našega psevdokatoliškega klerikalizma. Tako lagati in zavijati resnico ne zna niti sam peklenšček kakor on. In to naj bo potem katoliško? Naj to odgovarja verskemu dubu? Ali je potem čudno, da se ne more ujemati naša inteligentna mladina s tako pisavo in politiko? Če ti lažeš, obrekuješ, moralno ubijaš in s tem kažeš, da teptaš z nogami temeljne nauke naše vere in ne verjam v Boga ne v hudiča — čemu naj jaz verjamem? Po pravici trdi, da vodi transcendentalna morala v klerikalizem. Ako je učela cerkev to všeč, ker ne ustavi takih izbruhov, mora biti nam tudi všeč, ker ne bomo dajali od tega nobenega odgovora.

Kakor imamo v klerikalni stranki ljudi, ki so pravega verskega prepričanja, ki po svojem prepričanju žive, in delujejo in so zaradi tega priljubljeni, spoštovani in na dobrem glasu, tako imamo v liberalni stranki mnogo vernih ljudi, ki obsojajo klerikalno blaznost in se ne morejo strinjati z njo. Naš narod je veren, pravih brezvercev je le malo, pa tudi ti se v zadnjih zdihih spravijo s cerkvijo. Dokaze imamo za to. Doslednih ateistov, kakor drugod, pri nas ni ali so pa prav redke izjeme.

Radikalni klerikalec deluje vse na verski podlagi, a v svojem radikalnem fanatizmu pozabijo na pravo versko vzgojo. Vera mu je vse in — nič. Radikalizem vodi v fanatizem, ta pa v neznačajnost.

Rekli smo že, da morajo biti političke stranke, ker le v boju je napredok. Vsak boj zahteva žrtve, brez teh ni zmage. Ker je šolstvo z učiteljstvom velikega važnosti, želi vsaka politička stranka urediti to po svojem okusu in duhu. Pri nas je postal boj za šolstvo radikalni in fanatičen, pojavlja se celo terorizem in strankarska brezobzirnost. Da ne bo med učiteljstvom toliko žrtev, je treba velike previdnosti in takta. Naš klerikalizem ima proti nam glavno orožje — vero. Črni in slika nas za brzverce, ki smo šoli in odgoji nevarni. Naše učiteljstvo je po veri izključno samo katoliško, glede političkega prepričanja pa v ogromni večini napredno

in narodno. Ako bi bilo v politiki nevtralno, ali klerikalno, bi gosovo ne bilo te gonje!

Kot učitelji odgojevalci moramo govoriti samo golo resnico in čista dejstva. Povedati moramo vsakemu resnico v obraz, če je komuto drago ali ne. Poznati pa moramo tudi samega. Vsak ima samega sebe najrajiš, zato je pa tudi spoznanje samega sebe najtežje, ker ga tlači samoljubje. Povedali smo svoje mnenje o klerikalizmu in svobodomiselnstvu, ogledati si moramo tudi sami sebe. Vprašajmo se, ako so opravičeni klerikalni napadi na učiteljstvo in šolo ali ne?

Nepristranski odgovor se mora glasiti, da so deloma pretirani, največ pa z namenom zlagani.

Šolski zakon zapoveduje versko - pravno odgojo, kakor jo je označil tov. Gangl na lanskem skupščini Zaveze v Novem mestu.

Svobodomiselci zahtevajo svojo svobodno šolo brez verouka, a upravno sodišče je zavrglo njihovo pritožbo, ker ni utemeljena v sedanjem šolskem zakonu. Katoliška cerkev je opravičena kot učela cerkev potezati se za svoje pravice. Naše napredno učiteljstvo se je oklenilo v vnemo sedanjega šolskega zakona, ki mu daje narodno odgojo na versko-pravni podlagi, a s tem ni zadovoljna katoliška cerkev, ker zahteva vrhovno oblast pri odgoji, ki je sedaj v rokah posvetnega učiteljstva. Učiteljstvo se čuti pod sedanjim šolskim zakonom svobodno, zato je vedno poudarjalo, da je vneto za svobodno šol opredsedanjem šolskim zakonom. Razume se, da je klerikalizem z namenom to pograbil, ker je sam proti veri in brez vere. njuem je samo za oblast.

Svobodna šola v duhu svobodomiselcev je pri nas nemogoča, ker nasprotuje državnemu šolskemu zakonu, biti brezverec ali saj versko indiferent.

Večina našega učiteljstva odklanja odločno vsak stik z brezverskimi svobodomiselicami, ki hočejo šolo kakršne ne priznava veljavni državni šolski zakon. Ko so imeli pred letom v Ljubljani svoje zborovanje, med njimi ni bilo učiteljskih zastopnikov. To bodi pribito in javno povedano, da se učiteljstvo zaveda svojega poklica in naloge. Nam ni znano nobeden brezverski svobodomiselci med učiteljstvom. Tak učitelj bi bil podoben radikalnemu in fanatičnemu klerikalcu, ki je na videz veren, se zgraža nad brezverskimi izbruhi, a sam tepta z nogami vero in versko prepričanje z obrekovanjem, sovraštvom, intrigantstvom, denunciantstvom ter se šteje srečnega in zadovoljnega, ako je njegov nasprotnik moralno ubit, uničen, ponižan, ali oškodovan. Taka radikalna figura je neznačajna. Takšna klerikalna duša se upa kritikovati vse učiteljstvo, če dobi doma ali v tujini kako smet, s kričanjem: Glejte, ljudje božji, taki so naši učitelji! Po posameznih slabih duhovnikih ne oboja nobeden pameten človek vesolne katoliške cerkve, logično bi bilo, da po nekaterih slabih ali lahkomiselnih učiteljih ne bi smel nihče obsojati vsega učiteljskega stanu, a klerikalizem ne pozna logike, pravice, resnice in tudi vere ne, zato piše take brez-

misline izbruhe le sebi v sramoto. Naše šole so javne, delovanje učiteljstva je pod javno kontrolo, šolske oblasti, nadzorniki, starši, kateheti in krajni šolski sveti nadzorujejo nas in naše delo. Če je kdo kaj zavrliv, nositi mora sam posledice; da bi pa greh, pogrešek, ali napaka takega učitelja obesali na veliki zvon v zasramovanje vsega stanu, ni dostojno, častno in tudi v verskem duhu ne. Vera nas uči ljubezni do bližnjega, prikrivati, potpeti in na lep način poravnati napake njegove. Ali dela tako naš klerikalizem? Kaj še! Kdor bere naše klerikalne časopise, razvidi takoj, da so ti prav daleč oddaljeni od katoliškega duha in vere. Napadi na naš predne učitelje so priča, da je zabredel naš klerikalizem da le v bilo brezverstva. Mi priznamo katoliški cerkvi nepristransko njene pravice, a pobijati moramo kot odgojevalci vse, kar kuži vero, dasi ni to naša direktna naloga. Kategreti nimajo vedno časa, moramo torej pomagati mi, da ljudstvo ne zdivja.

Naša katoliška cerkev ima kot učela cerkev pravico in dolžnost učiti svoje verne verski resnice ter čuvati in gojiti verskega duha med njimi. Oma ina tudi svoje verske obrede, ki jih moramo mi respektirati. Ako se drugoverci ne sramujejo svojih ver, čemu bi se mi sramovali svoje? Ako katoliški učitelji kot odgojevalec katoliških otrok med katoliškim ljudstvom živi, uči in deluje vzorno po tej veri, mu ni to v sramoto. Ločiti moramo pa strogo, to povemo s poudarkom, vero od brezverskega klerikalizma. Vsak učitelj, ki bi se izpodlikal nad kakršnimikoli verskimi obredi, je vreden obsodbe. Za vse verske obrede je katoliška cerkev sama odgovorna, učiteljstvo nima pravice se vtikati v to. Nekaj drugega je pa bolj za nadvlado našega klerikalizma v javni politiki. To ne sodi v vrsto verskih resnic, in tudi učela cerkev tega ne uči, da bi morala duhovščina s svojimi pripadniki vladati v posvetnih zadevah ves svet. Moje kraljestvo ni od tega sveta, je učil Kristus. Mi priznavamo nadoblast cerkvi v dušnih zadevah, boj za nadvlado v posvetnih zadevah imenujemo klerikalno delo, ki ne bo nikdar doseglo, cesar želi. Hipne uspehe ima sedaj pri nas, a to mora miniti, kakor je propadlo v drugih deželah in državah, kjer je bil klerikalizem že neomejen gospodar. Terorizem, ki se ga danes poslužuje, je že znak marazma in propada. V Rimu je danes župan framason Nathan — s tem je povedano vse.

Dosedaj nismo govorili in pisali tako jasno o veri in katoliškem učiteljstvu, ker se nam ni zdelo potrebno. Duh časa nas je prisilil k temu, ker nas klerikalizem hoče razdvojiti v katoliške in brezverske učitelje. Klerikalizem ni in tudi nikoli ne bo priznal sedanjega šolskega zakona, o čemer smo že govorili.

Da bi pa bilo mogoče sedanji šolski zakon preuredit v klerikalnem duhu potom državne postavodaje, nimamo najmanjšega upanja. Predelal je sicer deželni zbor kranjski v tem oziru nekaj po klerikalnem okusu, a temeljnih državnih zakonov predelati nima pravice, učiteljstvo ostane pri pouku in odgoji tam, kjer je bilo prej. Pa tudi te izprenembe niso doble do danes najvišjega potrjenja.

Ker izlepa torej ne gre, je poizkusil z zvijačo in terorizmom. Kdor priznava sedanji

šolski zakon, je brezverec, kdor ga ne prizava, je pa Slovenskar. Pri tem pa ni nobeden pomislil, da tudi katoliške učitelje veže svetost priskege na „brezverski“ sedanji šolski zakon. S tem postane ime „katoliški“ res prava klerikalna karikatura. Radikalni klerikalni pritisk zaradi boljih služb, političke strankarstva in učiteljske bude je obrodil nekaj pomilovanja vrednega sadu.

„Katoliški učitelji“ Slovenskarji so tu, ki pljujejo na šolski zakon, priznavajo duhovsko nadoblast nad šolstvom, imajo ponos imenovati se katoliške učitelje in psovati nas napredne za brezverce ter imajo tudi najboljše upanje, da dobe o prilikah kako boljšo službico, pozabljajo pa, da so krivoprisežni! Pomislijo naj, da ostanejo vkljub vsemu temu samo učitelji, lačni in bedni, kakor napredni.

Šolski zakon ostane, značajni učitelji bodo tudi vbodoče, versko-nravna odgoja se bo gojila vkljub vsemu temu, dokler imamo sedanjii državni šolski zakon, svet tudi ostane, dokler se ne podere — klerikalno pa gotovo izgine prejalislej kakor drugod s površja z zgodovinsko slavo, da je nekdaj v svojem radikalnem brezverskem duhu edgojil v sramoto Slovencem breznačajne učitelje — Slovenskarje!

Preziranje slov. štajerskega učiteljstva.

Kakor je bilo v našem listu že omenjeno, se je sestavila nekaka anketa glede regulicije plač štajerskemu učiteljstvu. V tej anketi ima seve tudi učiteljstvo svoje reprezentante, le da pogrešamo med temi Slovenci. In vendar tvori slov. učiteljstvo ravnopraven del štajerske obče učiteljske organizacije, t. j. „Lehrerbund“! Slov. učiteljsvo na Štajerskem je po svoji „Zvezri“ tvoreč del deželne učit. zveze „Lehrerbund“ ter bi morsalo biti zastopano v omenjeni anketi ravno tako, kakor je istinito zastopano nemško po svojem „Verbandu“.

Mi sicer ne damo bogve kaj na to anketo, a da so ob nje snovanju slov. učiteljstvo popolnoma ingnorirali, to ostro obsojamo ter pozivamo „Zvezri“ spodnej: „štaj. slov. učiteljev in učiteljic, da naprav takemu zapostavljanju v primerni obliki izrazijo svoj protest.“

Pozor, učitelji naborniki!

Pri vojaških naborih imajo učitelji z zrelostnim izpričevalom in dekretom to ugodnost, da pridejo le v nadomestno rezervo. V ta namen pa mora vsak učitelj, ki pride k naboru, do zadnjega februarja vložiti tako-le prošnjo:

S. c. kr. okr. glavarstvo!

Vdano podpisani N. N., rojen l. , je pristojen po svojem očetu v , politički okraj , zdaj kot učitelj v , prosim v smislu §§ 18. in 32. vojujega zakona iz l. 1899. in § 50. vojujnih predpisov iz l. 1849, da me v slučaju, da bi bil potren ob naboru l. 1911, uvrste v nadomestno rezervo. V to vrhu prilagam dekret in zrelostno izpričevalo.

V dne 1911.

N. N., učitelj.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

„Jubilejska samopomoč.“ Člane opazjam, da naj store svojo dolžnost in vplačajo znesek za dva smrtna slučaja in letnino za 1911. Veliko jih je že vplačalo, pa jih je še zaostalih. Prosimo torej, da bo red. v poslovjanju; tudi stari dolg naj se poravnava!

Predsednik.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za Ptujski okraj zboruje v četrtek, 16. februarja t. l., ob 10. dopoldne v okoliški šoli.

Vzpored:

1. Zapisnik. — Dopisi.
2. Letno poročilo.
3. Volitev odbora.
4. Volitev dveh pregledovalcev računov.
5. Konzerviranje sadja in povrtnine po najnoviših izkušnjah. Demonstrira vinski inštruktor g. Zupanc.

K prav obilni udeležbi vabi

o d b o r.

Učiteljsko društvo za svetolensarski okraj ima v četrtek, 2. februarja 1911, ob 10. uri dopoldne v šoli pri Sv. Trojici v Sl. g. svoje glavno zborovanje s sledenim vzporedom: 1. Dopisi. 2. Zapisnik. 3. O novejši slovenski literaturi; govori slovenski pisatelj g. Ivan Cankar. 4. Poročilo tajnikovo. 5. Poročilo blagajnikovo. 6. Poročilo učit. zastopnikov. 7. Volitev. 8. Slučajnosti. Že zaradi 3. točke se nadejamo polnoštivlne udeležbe. Gosti dobodoši!

Jos. E. Mavrič,

t. č. predsednik.

Saleško učit. društvo je imelo v nedeljo, dne 15. t. m., v Šoštanju svoj redni občišči zbor, ki je bil prav dobro obiskan. Društveni predsednik tovariš Koropec pozdravi s presrečnimi besedami številne navzoče, posebno povdaranjajoč, da pret-žena večina našega učiteljstva večinat in uvaževati organizacijo, ki nam je edini up na boljšo bodočnost. Poziva tudi, naj člani z nasveti in sodelovanjem podpirajo društveni odbor, zakaj le tako postane delovanje društva živahn in vsestransko zanimivo. Nadalje pozdravlja navzoča gosta gdje, Rizo Fisterjevo in višjega nadzornika „Prve Češke“ g. Tomažiča.

Po odobrenju zapisnika zadnjega zborovanja in po razgovoru o dopisu Judenburškega učit. društva v zadevi enekte za regulacijo učit. plač je poročal g. Tomažič o važnosti živiljenskega zavarovanja v narodno-gospodarskem pogledu ter učiteljskega v socialnem oziru. V svojem jedrnatem govoru nas je g. podavatelj temeljito seznanil z delovanjem „Prve Češke“, ker ta zavarovalnica upošteva nas in objubljiva naši organizaciji letne dohodke, jo bo učiteljstvo gotovo in rade volje pri vsaki nudeči se prilikai podpiralo in uvaževalo. Ko je podala tajnica Milica Jurkovičeva letno poročilo, blagajnik tov. Lukman pa računsko poročilo — kateri poročili je vzel občni zbor z zadovoljstvom in odobravanjem na znanje, — se je vršila volitev novega odbora. Izvoljeni so bili tov. Koropec predsednikom, tov. Lukman podpredsed. in blagaju, tov. Vrečko Martin tajnikom, tov. Trobelj in Armič odbornikom.

Za prihodnje zborovanje se je določilo Velenje, kjer se snidemo, — upamo, polnoštivno dne 5. sušča t. l.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naločim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani. registrirana zadruga z omejenim imenstvom.

Promet do konca grudna K 367 629-97.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštih znamkah. Na prošnje brez vpošiljave navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2, 2.—1/2, 3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Književnost in umetnost.

Popotnik. Leto XXXII. štev. 1. Vsebina: 1. Avguštin Požegar: Misli o reformi ljudske šole; 2. Pav. Fleré: H. Scharrelmann; 3. Drag. Humek: Risnje in rotkotvorni pouk; 4. Fragmenti; 5. Razgled: Časopisui vpogled, Solske in učiteljske vesti, Solstvo na slovenskem jugu, Višješolski vestnik, Razne vesti. — Naročajte in širite ta naš izborni pedagoški in znanstveni list!

Naša bodočnost. Glasilo napredne mladine. Leto IV., štev. 1. Vsebina: O ljudskem štetju. — Prek. Tirolske v Italijo. — Vzgojevalni momenti v telovadbi. — Vladarji in napredek Črnogorje. — Razvoj občil. — Vestnik za sokolski naraščaj. — Listek.

Politiški pregled.

* **Državni zbor.** Ker se koncem t. m. sestanejo delegacije v Budimpešti, bo zasedanje prekinjeno in se potem zopet otvoril dne 7. februarja.

* **Stroški za avstrijsko vojsko.** Pester Lloyd javlja, da bo takoj ob otoritvi delegacij na prvi seji mornariškega odbora poveljnik vojne mornarice predložil popolen program mornarice. Proračunjene potrebe mornarice za leto 1911 znašajo 312 milijonov in 600 000 kron. Ta vsota se razdeli na 4 leta. — Skupna vojska bo potrebovala 39 mil. kron več nego minolega leta.

* **Evropski škandal** je ljudsko štetje v Avstriji. Tako je govoril v zbornici češki soc. dr. Winter — a preskrbljeno bo, da Evropa izve o tem škandalu. To štetje ne more služiti v podlagu za nobeno administrativno ali zakonodajno reševanje narodnih vprašanj.

* **Bosna-Hercegovina** šteje 1,893.683 prebivalcev.

* **Republičanska stranka na Ogrskem.** „Zeit“ poroča iz Budimpešte, da namerava ustanoviti nekdanji poslanec Nagy na Ogrskem republičansko stranko in da je že v zvezi s predsednikom francoske republike Fallièresom.

* **Volilna pravica za ženske na Danskom.** Danska vlada predloži državnemu zboru zakonski načrt o izpremembi ustave. Po tem načrtu dobijo volilno pravico tudi ženske, ki so dovršile 25 let starosti. Šele pred kratkim so doble danske ženske občinsko volilno pravico.

Obrambni vestnik.

* **Se enkrat okrožnica „Lehrerbunda“.** V glasilu slovenske mladine „Naš dom“ čitamo v 23. zvezku (leto X. 253 254) pod naslovom „Surovost in naprednost“ take poklone učiteljstvu, da jih ne moremo mirno prezreti. Pomisli je treba, da se ta list širi v mnogih tisočih izvodih med slovensko mladino. Pisec članka je gotovo kak duhovnik, ki je poln ljubezni do učiteljstva.

List piše doslovno: „Nemško društvo „Lehrerbund“ je pred kratkim izdal okrožnico na učiteljstvo, v kateri psuje Slovence in njihove zastopnike v deželnem zboru. In zakaj? Učitelji bi radi imeli večjo plačo, deželni zbor pa ne more zborovati, torej gola dobitčarka je navdihnila tisto okrožnico.“ Potem navaja ono žaljivo točko in govor o nemški učiteljski zvezi. Prav po klerikalni navadi psuje dalje slovensko učiteljstvo, ki je to okrožnico širilo, n. pr.: „Po znamo se! Podle in propadle duše ste, nič boljši od svojih nemških tovarišev.“

Potem napada narodno stranko in učiteljstvo na prav sirov način. List piše: „Liberálni učitelji so glavna opora narodne stranke, ki se toliko hvalisa s svojim naprednjastvom. In narodna stranka je sodočna za to ne-sramno okrožnico. Ne samo, da ni povzdignila glasu zoper, marveč njeni voditelji so celo grozili, da bodo razbili shod, ki je imel protetirati zoper to nečuveno surovost. S tem so pokazali, da odobravajo okrožnico. Kakor se izjame, polne gnilobe in trohobe, širi smrad, tako se je iz mlakuže našega nemčurstva in liberalstva vzdignila ta izjava, ki je znamenje strašne gnilobe. Nihče bi ne mogel bolj natanceno oslikati štajerskega nemčurstva in liberalstva, kakor se je samo s to izjavo. Smrdljivo blato, ki ste ga vzdignili, je padlo na vas, do nagega ste se odkrili. To je tisti napredek, ki s šnopsrijami hoče poživiniti naše ljudstvo, to je napredek, ki z nemškimi šolami hoče poneviniti našo mladino, to je napredek, katerega gnojnica se razteka po „Štajercu“ in drugih nemškutarskih listih. Niste naprednjaki, srušitevno ste.“

V takem tonu piše list, ki naj vodi mladino do izobrazbe! S takim odurnim pisanjem kritijo ugled učiteljstvu! In koliko pišejo duhovniški listi o povisjanju učiteljskih plač! Sveda, ko so dobili duhovniki pred par leti 10 milijonov za „nič delo“, tedaj je bilo vse dobro. A sedaj, ko bi se naj pomagalo učiteljstvu, ki poštevajo dela, toliko hujško zoper potrebuje povisanje plač. Ni potrebno primerjati dohodkov duhovnika z onim učitelja. Vsak ve, kako se duhovnikom dobro godi, a vendar ni njihova bisaga nikoli polna.

Kar se pa tiče izdaje okrožnice in žalitve slovenskega naroda, je slovensko učiteljstvo pri svojih urateljskih zborovanjih odločno protestovalo zoper to okrožnico. Naj bi pisec članka malo pregledal „Učit. Tov.“ — „Lehrerbund“ pa izjavlja, da ni v nikaki zvezi z okrožnico. („Pädagogische Zeitschrift“ št. 1. z dne 10. jan. 1911.) — Navadna klerikalna lumparija pa je, da bi slovensko učiteljstvo to okrožnico širilo. Iz celine članka se vidi, v kakšnem smislu piše list, ki hoče izobraževati mladino. Pomilujemo narod, ki ima take vzgojevalce!

Učiteljski konvikt.

Dar. G. Fran Stražiar, posestnik na Jezeru pri Preserju, je daroval 5 K, ker mu je v kazenski poravnavi g. nadučitelj A. Korbar odpustil žalitev.

Janko Žirovnikove narodne pesmi za šolsko mladino (I zvezek) imajo tole vsebine. 1. Bežimo, tecimo! 2. Na planinah luščno biti. 3. Na planinah solnčeve sije. 4. Jaz pa pojdem na Gorenjsko. 5. Naš cesar mi je vedno ljub. 6. Radecki ima sivo glavo. 7. Otrok, živim v veselji. 8. Majhna sem bila. 9. Narodna popevčica. 10. Golobček čedna stvarica. 11. Lepo mi poje črni kos. 12. Prav vesel iz šole grem. 13. O moj preljubi dragi dom. 14. Barčica po morju plava. 15. Jagr pa jaga. 16. Prišla bo pomlad. 17. Solnce črez hribček gre. 18. Sijaj, sijaj solnčice. 19. Bog je ustvaril zemljo. 20. Nesrečna zima mrazi me. — Kajneda, koliko lepega narodovega blaga za 20 vinjarjev! Na vas je pa, tovarisi in tovarišice, da pride to blago čim prej med narod potom naše mladine.

Položaj za plačevanje letnine bo začel razpošiljati blagajnik v enem tednu.

Učiteljiščni vestnik.

Učiteljska izobrazba. Službena in stanovska vzgoja.

I.

Dusi so vprašanje o naši stanovski izobrazbi že mnogo preraščovali, da imamo v slovenskih in neslovenskih literaturah že re-

šeno to vprašanje in so fiksirane zahteve učiteljstva z ozirom na reformo in reorganizacijo naših učiteljišč kot vzgojevališč in izobrazovališč učiteljstva, vendar se med slovenskim učiteljstvom že ni dovolj pokrepila ta ideja in ni še tako odločno vzklila in dozorela v posamezniku kakor bi to moral. Zahteva po vsečilskem študiju se med mnogimi izmed nas pojavlja v megljenosti! Globljih, temeljnih točk še nismo fiksirali! Natančno še nismo premotrili razmer, pogojev in položaja, nimamo še tozadne literature razen par raztresenih odломkov po „Učiteljskem Tovarišu“ in „Potopniku“.

Toda še manj kakor vprašanje naše izobrazbe smo sistematično proučavali vprašanje o naši vzgoji. Vzgoja napravi človeka za človeka! In v tem oziru smo na slabšem, ker tu se ne moremo naslanjati na vnašanje vplive, zakaj pri vzgoji moramo zahtevati individualizovanja, ker le taka vzgoja je prava naša vzgoja, da nas lahko vzgoji za delavce, ki bodo lahko vršili dolžnosti, katere stavi nanj človeštvo, šola ali služba, stanovska družba in narod istega okraja.

Ni nam namen, da tu govorimo o stanovski izobrazbi in prav obširno in natančno, tudi nam ni nameu govoriti o službeni (strokovni) vzgoji, temveč je naš glavni namen, da premotrimo stanovske vz

tedaj, kadar neha delati za nadzornika in prične delati za učenca. — To so vrn-sni pomisliki, ki sicer nimajo tesne zveze s snovjo, vendar so pomemljivi, če upoštevamo, da se nam v tem oziru v šoli ne nudi niti toliko, da bi imeli vsaj slutnjo o tem delu in bi ne padli popolnoma na novo polje neveči, bi ne izgubljali zaradi nevednosti obilice časa in brezpotrebnega dela. In dokler se bo učiteljstvo na ta način uvajalo od strani šole neposredno v avtomatičnost in birokratizem, toliko časa se to zlo ne ublaži. Tudi če o nečem šola ne poučuje, nosi občuten greh napačnosti v sebi; ker nevednost se voda vse mudi — tudi slabim stvarem se akomoduje!

In naša vzgoja, združena z našo formalno izobrazbo, je celo tako, da prezira celo poučevanje po socialnih potrebah. Skrajno enostavost lahko uvidimo v tem, da nas vzgojujejo kot le službenike — učitelje, pri tem pa splošno vzgojo naravnost zatirajo in tudi tozadno izobrazbo. Danes na naših učiteljiščih vzgojujejo učitelje — ne oziroma se na socialno življenje in na potrebe učiteljstva; vzgojujejo birokrate, vzgojujejo separatiste in egoiste, vzgojujejo ljudi, ki so nevajeni samostojnosti in so nesvobodni, vzgojujejo avtomate in pedante. Ne vzgojujejo pa vzgojevalcev naroda in socialnih delavcev.

(Dalje.)

Kranjske vesti.

—r— **Kako govore sami!** Mihelč Viktor, nadučitelj v D. M. v Polju! Ta da je dobil? Kaj je pa ta še storil za Slomškovo Zvezo? Kaj je pa še storil za S. L. S.? No, če je pa ta dobil, potem se pa že vse neha. — In Kuhar, ki ga je sam škofer s priznico pohvalil in postavil vsem „Orlom“ v zgled — o tem, da so ga potem sami vrli „Orli“ izključili iz svojih vrst, niti ne gorovimo! — se je silno zgražal ob zadnjem imenovanju. Cigler je pa sila ogorčen, ker ni dobil Ježice; saj se je vendar zato toliko pehal za Slomškovo Zvezo zadnji čas in je celo prevzel pri podružnici važno mesto njegove funkcionarja. — Kakor čujemo, namerava zaradi upravičenega preizrajanja pri zadnjih imenovanjih več Slomškarjev, ki niso še zadnje čase pristopili, odložiti svoja častna mesta odbornikov Slomškove Zveze in odbornikov Slovenske Straže. — Dosti lačnih — malo piše!

—r— **Ravnikar na višku!** Bavnikar je torej dosegel, kar se je dalo največ dosegel. Sedaj pa vprašamo tov. Ravnikarja, če se je splačalo zaradi nadučiteljske službe na Viču zatajiti v dež. zbornici svoj stan na ljubo onim klerikalcem, ki so njemu nemalo odjedli s poslanstvom, ki zanj niso imeli milosti ne deželnega odbornika mesta, (ki bi mu moral po pravici pripadati) in ne kaj boljšega od bore nadučiteljske službe na Viču? — Pač ne sme vsakdo z njimi — uživati!

—r— **Ravnikarjeva kariera — na koncu?** S tem, da so klerikalci dali Ravnikarju nadučiteljsko mesto na Viču, so se pa tudi iznebili ti „prijatelj učiteljstva“ zastopnika učiteljstva v lastnih poslanskih vrstah. To da je bil namen klerikalcev, spraviti Ravnikarja iz volil. okraja in se ga tako iznebiti vhodoče kot poslanca. To nam potrdi tudi tov. Ravnikar, če se bo le spomnil na vse one bridek besede, ki mu jih je našel dr. Šušteršič v klubu — zaradi onega borega glasovanja za podporo resnično potrebnim sirotam Kobalovim. Tedaj so hoteli Ravnikarja prisiliti do tega, da bi sam odložil mandat. To da menda tovariu Ravnikarju samemu spoznati, kaj nameravajo z njim. Če mu pa še mi povemo, da smo mi slišali, kako so se klerikalni poslanci — ob prilikah oddaje mesta deželnega odbornika — kaj dvomljivo izražali o njem in o njegovih zmožnostih, to mu pa lahko še bolj odpre oči. Sicer naj se pa le sam spomni, ko se je v klubu klerikalnih deželnih poslancev sam potezal za šolski referat deželnega odbora in je v dokaz zmožnosti navajal to, zakaj so ga pa potem volili za namestnika prof. Jarca v dež. odboru. — Dr. Šušteršič ga je zavrnil: „Ker nismo misili, da bo sploh kdaj do tega prišlo.“ Sie transit gloria mundi! O, Jernej, ali ti je tega treba? Na stare dni si omadeževal svojo napredno preteklost!

Štajerske vesti.

—š— **Učitelji,** ki imate izkušnjo tudi iz nemščine, pozor! Razpisano je def. učiteljsko mesto s prosto sobo na nemški 4 razredni v Ormožu. (1. plač. razred.) Prošnje do 1. februarja 1911. krajnemu šol. svetu Ormož-mesto.

—š— **Nova šuljerajska šola v mariborski okolici.** Iz Hočnam poročajo: Prav pridno lažijo agencije okrog kmetov v Šmiklavžu pod Mariborom. Nagovarajo jih, naj razširijo s pomočjo Schulvereina svojo enorazredno šolo v dvorazredno. Denar za novo stavbo da Schulverein, prostor, travnik ob cesti iz Maribora v Ptuj, pa graščak Scherbaum. Nemškutarji upajot načelni za novo ponemčevalnico precej otrok iz bližnje Loke in Dobrave. Narodni krogi, pazite!

—š— **Umrl** je dne 22. t. m. tov. Josip Kline, nadučitelj v p. in hišni posestnik na Vidmu ob Savi, v 68. letu svoje starosti. Pogreb blagega pokojnika, ki je bil splošno priljubljen in spoštovan, se je vršil v torek, 24. t. m. Daljši životopis pozneje. N. v. m. p.

—š— **Peerz pojde v Maribor!** Sl. Narod poroča: „Kranjski dež. šolski svet je dovolil g. dr. Potočniku, profesorju na učiteljišču v Mariboru, da menja z enim profesorjem na ljubljanskem učiteljišču. Manjka še dovoljenje štajerskega dež. šolskega sveta.“ — Domnevamo, da je ta „en“ prof. Peerz z ljubljanskem učiteljišča.

—š— **Deželni odbor štajerski za Schulverein.** Med zadnjimi izkazi darovalcev za „Sahulverein“ čitamo tudi, da je prispeval deželni odbor štajerski 400 kron! Tako se postopa v deželi, kjer živi pol milijona Slovencev, tako gospodari z ljudskim denarjem tisti deželni odbor, ki nima nikdar denarja, kadar gre za upravičeno in postavno razširjenje slovenskih šol na Spod. Štajerskem!

—š— **Osebna vest.** Vadniški učitelj na mariborskem učiteljišču Stanko Marin je pomaknjen v osmi činovni razred.

—š— **Prebivalstvo Gradec.** Gradec ima po zadnjem ljudskem štetju okrog 160.000 prebivalcev, leta 1900 so jih našeli le 138.000.

—š— **Okrajni šol. sveti na Spod. Štajerskem** še vedno zgolj nemško uradujejo vključ vsem tozadavnim sklepom slovenskega učiteljstva ob okr. učit. konf-rencah. Slovenci smo krotki ter se damo imeti za norca! Saj je dosti, da malo zaropamo. V praksi pa ne izvajamo posledic. To dobro veda uradni. Zato se nam pa godi tako — Šolska vodstva na Spodnjem Štajerskem resno pozivljamo, da dospeli no pišajo uradom v slovenskem jeziku! Ako tega ne store, potem se ne smemo čuditi, ako tudi njim nadrejena oblastva ne opuste nemškega dopisovanja!

—š— **Iz štajerskega deželnega šolskega sveta.** Štajerski deželni šolski svet je dovolil razširjenje trirazreducev v Kostrivnici pri Rogatcu v širirazrednico in razširjenje enorazredne šulferanske šole v Velenju v dvo-razrednico. Dovolil je otvoritev šolskega vrtača „Slov. Straže“ v Smartnem pri Velenju in otvoritev šolskega vrtača v Kozjem, ki ga vzdržuje tamošnje društvo za mladinsko oskrbo. Nastavil je za nadučitelja na nemški šoli v Vojniku učitelja istotam Avg. Drobena in za šolskega vodjo v Čirkovici-Škalah def. učitelja v Žusmu Avg. Rožmana. Dalje je nastavil v Št. Iiju začasno vpok nadučitelja Franca Rožmana za učitelja in na ljudski šoli v Velki pri Čmureku kot def. učit-ljici Viljemino Kožuh in Marijo Medved. V Dobernu je eksponiran Fr. Hribenik, učitelj na okoliski šoli v Celju, ker je okr. pomožni učitelj na Doberni Josip Leskovar nevarno zbolel.

—š— **Nevarno je obolel tov. A. Gnas,** nadučitelj na Dolu, duša tamošnje posojilnice. Vendar pa se mu, kakor slišimo, že obraža zdravje na bolje. Želimo, da vrli tovariš skoro popolnoma okreve!

Goriške vesti.

—g— **Prebivalstvo Gorice.** Zadnje ljudsko štetje v Gorici je izkazalo 27.079 prebivalcev brez vojašva. Od leta 1900 je naraslo prebivalstvo na 4401 glavo ali 18.62%.

—g— **Laški visokošolec** so razvili v Gorici in po vsej Furlaniji živahnio agitacijo za laško vseučilišče v Trstu. V Furlaniji je bilo mnogo shodov, tako tudi v Gorici. Zanimivo je, kako razne političke stranke kujejo politički kapital tudi pri tem vprašanju. Tako so laški klerikalci naravnost zahtevali, da se jim prepusti vsa agitacija po Furlaniji, dočim so bili pripravljeni prepustiti Gorico liberalcem. Seveda liberalci niso hoteli ničesar slišati o tem. Zato se na raznih shodih niso mogli zediniti niti za osebo — predsednika! Človek je bil vtisk, kakor da se vse to odigrava na Slovenskem.

Tržaške vesti.

—t— **Podržavljenje petih učiteljskih mest na Ciril-Metodovi šoli v Trstu.** Z ministrskim odlokom od 10. januarja t. l. je bilo dovoljeno, da se s 1. septembrom 1911 zistemizuje na državni ljudski šoli na Lipskem trgu, 5 učiteljskih mest — in sicer 4 mesta učiteljev, oziroma učiteljic — s pravicami in dolžnostmi vadniških učiteljev in eno mesto podučiteljice s pravicami in dolžnostmi vadniške podučiteljice. Vse te nove učne osebe bodo dodeljene slovenski Ciril-Metodovi šoli.

—t— **Zmešnjava v šolski upravi.** V „Edinosti“ čitamo: Avstrijska šolska uprava se letos trudi, da bi s podečimi se odloki in ukazi pokazala voljo za napredek in reformo šolstva. Pri tem natecanju pa se dogaja, da prihaja do neumljivih nasprotij, posebno ker še posamezni deželni šolski sveti na svoj račun reformirajo in odrejajo. Tako je lansko leto tržaško namestništvo okolo 15. marca, torej za dotedno leto post festum, odredilo, da je prvo polletje na tržaških šolah — ljudskih in meščanskih — skleniti na pustni pondeljek. Letos bi morala biti ta naredba prvič izvršena in bi tako ljudske šole v Trstu izvršile prvi semester dne 27. februarja. Pametno bi bilo seveda, da bi se tudi na srednjih šolah istočasno zaključil prvi semester, a to bi bilo preveč normalno — in res je te dni poskrbelo načelo ministristvo za zmešnjavo s tem, da je odredilo, da se na vseh srednjih šolah v dr-

žavi prvi semester zaključi dne 31. januarja. V Trstu bo torej med sklepom prvega semestra na srednjih in ljudskih ter meščanskih šolah cel mesec razlike. — In vendar zadevle to mladino iz istih družin. Sicer pa je zopet pričakovati, da bo oni ukaz glede ljudskih šol, ki bi se moral letos prvič izvršiti, preklican, in bomo zopet imeli primer nezmožnosti avstrijske birokracije.

—t— **Novi škof v Trstu.** Uradno razglasajo, da je imenovan za škofa v Trstu kanonik in ravnatelj deželke seminarja v Ljubljani Andrej Karlín.

Koroške vesti.

—o— **Jožef Apih.** V Celovcu je umrl nagle smrti Jožef Apih, vpokojeni profesor in odbornik Mohorjeve družbe. Jožef Apih se je rodil leta 1853. v Zapužah pri Begunjah na Gorenjskem. Kot profesor je služboval mnogo let v Jičinu, nazadnje pa na c. kr. učiteljišču v Celovcu. Apih zavzemlje odlično mesto med našimi zgodovinskimi pisatelji. Za „Ljubljanski Zvon“ je popisal Velegrad in v znatenem članku očrtil veliki pomen plemstva za narodni razvoj. V Letopisih Matice Slovenske je objavil temeljite razprave o Židih; o kranjskem rojaku in slavnem državniku Žigu Herbersteinu, o kranjskih stanovih. V „Ljubljanskem Zvonu“ pa je podal jako interesantno „Statistiko članov Matice Slovenske“ in izrazil tudi željo, naj bi „Matica“ nadaljevala in izvršila kujigo „Slovanstvo“. Slovenska Matica je tudi izdala niesovo znamenito delo „Slovenci in letu 1848.“ v posebni knjigi, za Mohorjevo družbo pa je sestavljal petdesetletnici vladanja našega cesarja lepo knjigo „Naš cesar“. Pokojnik je tudi sodeloval pri „Izvestju muzejskega društva za Kranjsko“. Apihovi članki so pisani tako pregleđeno, točno, temeljito; zanimivi so zlasti zategadelj, ker razume zgodovinska dejana spraviti v zvezo z današnjimi razmerami. Blag pokoj njegovi duši!

—o— **Celovec** šteje po zadnjem ljudskem štetju 25.865 civilistov in 2500 vojakov, skupaj 28.365 oseb. Leta 1900 so našeli 21.630 civilistov. Prebivalci so se torej pomnožili za 4235 oseb.

—o— **Škandalozne razmere na Koroškem.** Slovence na Koroškem preganjajo Nemci, kolikor morejo. Deželna vlada jim je razpustila političko društvo, pri ljudskem štetju Nemci takoreč zrejo Slovence. Sedaj pa je deželni šolski svet izdal nov odlok na škofijski ordinarijat, ki pravi, da morajo veroučnik v slovenskem delu Koroške poučevati v tretjem šolskem letu edino le v nemškem jeziku.

Splošni vestnik.

Kuhanje v ljudskih šolah. Zanimivo novost namerava uvesti vlada na ljudskih šolah, namreč pouk v kuhanju, seveda ne naenkrat povsod, ampak polagoma. Vsaka šola bi imela poseben prostor z dvema ognjiščema; pri vsakem ognjišču bi kuhalo po štiri učenke en dopoldne na teden; tako da se vežbalo vsak teden po 48 učenek. Za ta poseben trud bi učenke na dan, ko bi kuhalo, dobivale zastonj kosilo; ako bi pa slabo kuhalo, bi pa dobile kazen — namreč slabo kosilo.

Družba sv. CM. v Ljubljani zajema svojo živilensko moč iz svojih podružnic. Čim močnejše so podružnice, tem večja je moč družbe ter njeno obrambno delo. Podružnice so korenine družbe. Zato bodi vsaka podružnica v zvezu in marljiva delavka, izvršujoča vsestransko svojo narodno dolžnost. Podružnica ni samo blagajnica, ki zbira denar pri članih ter ga odpošilja potem vodstveni blagajnici. Ona ima izvršiti mnogo obrambnega dela. Zlasti podružnice na jezikovnih mejah so važne postojanke, dela je tu neizmerno veliko. Večina podružnic se je v teku lanskega leta v tem smislu organizovala ter izvršuje svoje posle izborni. Je pa še vedno nekaj podružnic, ki je njih delovanje mlačno in nepopolno. Naj bi se tudi te podružnice letos zdramile!

Nujna prošnja! Krajni šolski sveti, ali ste že naročili: a) mladinski list „Zvonček“; b) list za šoli odraslo mladino „Naša Bodonost“; c) list za starše „Domace ognjische“; d) pedagoški list „Popotnik“; d) šolski list „Učiteljski Tovariš“? Ako ne, storite to takoj. Ako dohaja na vaše stroške v šolo kak drug list, zahtevajte, da se vrne takoj prva številka. Pri prvi seji krajnega šolskega sveta sklenite protokolarno, da se morajo naročevati vse tiskovine in potrebščine pri firmah, ki slovensko mislečemu ljudstvu ne mečejo polen pod noge! Klerikalno učiteljstvo bo poizkušalo vtihotapiti na šolo liste, ki navidez dobri, utrijevojo klerikalno politiko. Bodite čuječi! Kar ne izide v naših podjetjih, ima namen podpirati na ta ali oni način klerikalne farovske načrte. Tak material pa ne sme v — slovensko šolo. Krajni šolski sveti, zavedajte se, da plačujete šolske potrebščine vi in da ste odgovorni za — izdani denar. Še enkrat: proč z vsem, kar podpira direktno ali indirektno klerikalne brezdomoviuske načrte!

Pomožne šole v Berlinu. Te šole so namenjene oim otrokom, ki zaradi telesnih ali duševnih ovir ne uspevajo v ljudski šoli, ki pa so sposobni za pouk. Najprej ustanove

v vsakem od 13 berlinskih šolskih okrajev po en razred. Nadaljnjo snovanje se bo ravnalo po potrebi. V te šole bodo sprejemali otroke, ki so najmanj eno leto redno, toda brezuspešno hodili v najnižji razred ljudske šole in so ob koncu leta ostali v najnižjem oddelku.

Kolinska kavna primes si pridobiva vedno širša tla po Slovenskem. To ni čudno: saj je kolinska tovarna izključno domače podjetje in kolinska kavna primes je v resnici izvrstno blago, ki daje kavi izboren okus in lepo barvo. Poleg tega daje od čistega dobička kolinska tovarna na leto prav velike vsote za slovenske narodne in kulturne namene. Že leta pa bi bilo, da se kolinska kavna primes vpelje v sleherno slovensko hišo. Važna naloga bi tu pripadla slovenskemu učiteljstvu, ki naj bi kolinsko kavno primes povsod priporočalo in uvesti skušalo tudi tja, kjer je še ne poznajo. Storilo bo to lahko v dobrini zavesti, da priporoča res pristno domače blago izvrstne kakovosti in da s tem obenem indirektno podpira slovenske narodne in kulturne korporacije.

Pametni nakup blaga iz tkanin. Ni vsakomu znano, da se modno blago volnenega, posebno pesnega blaga, modnega barhenta in fanel za krila, z fira za srajce, damast, brisače, robe, plstvenih in bombaževih najbolje dobi pri nas. Posebno imamo krasno izbiro za neveste. Kadar potrebujete kaj takega

Zahvala.

Društvu "Samopomoč učiteljstva na Šajerskem" kakor tudi "Jubilejski samopomočci" izrekam za točno izplačano in izdatno podporo v znesku 1480 K., oziroma 471.71 K., ki sem jo prejela povodom smrti svojega soproga Janeza Spritzei-ja, nadučitelja pri Sv. Marjeti ob Pesnici, svojo najsrečnejšo zahvalo.

Nobeni obitelji ne izostane britka ura ločitve, ki prinese s seboj neizogibne gmotne žrtve, katere bi lahko spravile prizadete čestokrat v skrajno obupnost — saj pride ta usodni udarec večkrat celo nepričakovano. — V teh težkih dneh se pa izkažeta zgoraj imenovani društvi z brzo pomočjo kot pravi prijateljici potrilih in zapuščenih.

Zato pa klicem vsem še izven teh društev stoječim p. n. osebam učiteljstva: „Pristopite, pridružite se vsaj enemu teh blagotvornih društev, da boste deležni velikih dobrat ob času obiskanja!“

Antonija Spritzei,
vdova,

Našim rodbinam

priporočamo 52—37

Kolinsko cikorijo

Josipina Herrisch

Ljubljana, Jurčičev trg 3
priporoča svojo bogato zalogu čevljev, gamaš
in galoš po najnižji ceni. 26—22
— Zunanja naročila se točno izvršujejo. —

Fr. Burger

Spodnja Šiška pri Ljubljani
parovarna lesnih izdelkov in vseh
v mizarsko stroko spadajočih del.

Špecialnost: 26—21

Šolske klopi

najnovejših modelov in vse druge šolske
oprave.

Izvršitev solidna, vestna in natančna. Cene nizke.

52—52

Za šolsko mladino

Izdajatelj in odgovorni urednik Radivoj Korenec.

Prva avstro-ogr. c. in kr. priv. amerikanska tovarna Cottage-Organs in orgelj-harmonijev. 52—40

Najboljše orgelj-harmonije
obeh sistemov izdeluje in pošilja najceneje.

RUDOLF PAJKR & Komp.,
Kraljevi gradec št. 133
(Češko).

Zaloge: Dunaj, Praga, Budimpešta.

Harmonije na pendel obeh sistemov in vseh velikosti, z natančno orgelsko mensuro za cerkve, semeniča in kot orgle za vajo.

Pošilja se poštnine prosto do zadnje železniške postaje. Gospodom učiteljem visok rabat. Delna odpalčila od 8 K dalje.

Cenovniki gratis in franko.

Pišite po vzorce!
V. J. Havlíček a bratr
v Poděbradech na Českem
izvozna trgovina modnega blaga in rokodelnih izdelkov
priporoča v preizkušenih in vrlo znanih kakovostih

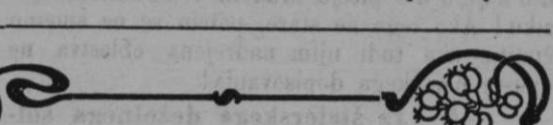
pišno blago, opreme
za neveste

damasti, kanafas, Havlíčkovo tkanino, žepne robe, brisače, namizne in kavne garniture, platno. 26—3

Modno blago.
Sukno. Cefiri.

1 kos Havlíčkove tkanine „Květuše“ 23 m za 16 K. 1 kos Havlíčkove tkanine 15 m za K 10.50. Zavoj s 40 m letnih in zimskih okusno odbranjen ostankov za 6 K franko po povzetju.

Od teh ne pošiljamo vzorcev.
Vzorec franko!
Vzemite najbolje!
Samo pri nas pristno.

August Agnola

Ljubljana, Dunajska cesta 13

priporoča svojo bogato zalogu 52—3
stekla, porcelana, svetilk, okvirov, šip itd.
Tintnike za šolske klopi, kakor tudi aparate
za fizikalne poizkušnje.

Prevzema vsa v to stroko spadajoča dela

J. Jax

Ljubljana
Dunajska cesta

Šivalni stroji,
kolesa in
pisalni stroji.

46—44

Lak za šolske table

črn in medel

: Olje proti prahu :

priznano najboljše prodaja

Adolf Hauptmann

v Lubljani.

Prva kranjska tovarna oljnatih barv,
firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Zahtevajte cenike! 52—48

Nizke cene
legantna oblika
velika trpežnost
so lastnosti, ki jih ima

! obuvalo !

češke tveanke

V. Havel v Blatni

(Južno Češko). 52—39

Cenik, v katerem je navedeno podrobno navodilo za jemanje mere, pošljem takoj franko.

Definitivnim učiteljem dovoljujem na željo male mesečne obroke.

Nepriležno blago rad zam enim!

Poprave črevljev se izvršujejo kar najskrbnejše.

Zagrebški Franck
priporočujemo kot priznano najboljši pridatek za kavo!

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

JULIJA ŠTOR — Ljubljana —

Prešernova ulica št. 5.
največja zalog moških, damskih in otroških čevljev, čevljev
za lawn-tennis in pristnih
goisserskih gorskih čevljev.

Elegantna in tako skrbna Izvršitev
po vseh cenah.

že prispele moderne obleke, površniki, športne suknje in perlerine za dečke, kakor tudi za dekle, najnovejša konfekcija.
Pošilja se tudi na izbiro na deželo. Cene jako nizke.

Last in založba "Zaveze avstrijskih jugoslovenskih učiteljskih društev".

Angleško skladnišče oblek

O. BERNATOVIC

Ljubljana, Mestni trg št. 5. 52—43